

Szigeti Magyarság - Online

Island Hungarians - Newsletter - Online Version

2008. július-augusztus - July-August, 2008

MIRE JÓ AZ EGÉSZ?

Michael Faraday angol fizikus, ahogy az anekdota mondja, - bemutatta az általa megszerkesztett dinamót William Gladstone miniszterelnöknek, aki nem sokat értett az elektromossághoz, nem fogta fel azonnal a villanymotor jelentőségét és megkérdezte: " Mire jó ez az egész ?" Faradayt kissé váratlanul érte ez a kérdés, és csak annyit tudott mondani, "Egyszer talán meg lehet majd adóztatni."

Kétségtelen, hogy a világűrrel kapcsolatos összes kutatások, eredmények, felfedezések és további problémák, valahogy egyre távolabb kerülnek az átlagosan képzett ember reális egzisztenciájától és egyre inkább híresebb egyetemek, kutatóintézetek laboratóriumaiban dolgozó, zártkörű, kislétszámú, zseniális tudós csoportnak válik a magánügyévé. Természetesen a legtöbb emberben megvan a kíváncsiság az Űrrel, a Térrel, az Idővel, a Kozmoszal és más égitestekkel kapcsolatos tudnivágyás. De az átlag ember a maga iskolai képzettségével képtelen követni a komplikált matematikai képleteket, betekintést nyerni és főleg megérteni, hogy tudósaink miben egyeznek meg, miben térnek el véleményeik és ha tekintetbe vesszük azokat a több milliós fényévnyi távolságokat, a több billió méternyi égitest jelenlétét és azt a tényt, hogy az általunk esetleg még elérhető naprendszerünkön belül rajtunk kívül más élőlények nincsenek, akkor esetleg feltehetjük mi is a kérdést a több milliárdos költségvetéssel dolgozó űrkutatással kapcsolatosan, amit Gladstone intézett Faradayhoz: Mire jó az egész?

A görögök hallatlan érdeme volt, hogy felfedezték az embert és megalkották a legreálisabb törvényt és igazságot, hogy: "Mindennek mértéke az ember!" Emlékszem, hogy még középiskolás voltam, amikor kezembe került George Berkeley püspök, angol filozófus könyve. A címe valahogy így hangzott: Vizsgálódás az emberi értelemről. Meglepődve olvastam, hogy Berkeley szerint a külső tárgyaknak, hegyeknek, folyóknak reális létük nincs, ezek mind a mi képzeletünk és halálunkkal ezek a képzetek azért nem pusztulnak el, mert Isten tartja állandóan az ő saját képzetében.

Akármennyire is abszurd ez a világnézet, az az információ, amit például a Hubble teleszkóptól kapunk több százszáznyi, vagy milliárdnyi fényév távolságból egy örvénylő nebuláról, vagy alakulóban lévő ködfoltról, éppen olyan használhatatlan számunkra mint Berkeley teóriája. Amit lefényképez a Hubble teleszkóp, az a kép néhány százézer, vagy millió évvel ezelőtt történt, újabb irdatlan időnek kell eltelnie ahhoz, hogy annak a nebulának mostani állapotát megtudhassuk, ami természetesen az akkori megfigyelők számára, ha még egyáltalán lesznek emberek a földön, éppen annyira nem lesz aktuális, ahogy a mai fénykép nem mutatja meg ama égitest jelenlegi állapotát.

Ha egy olajmező kiapad, ha valahol árvíz van, ha a brazilok, a hinduk, vagy a burmaiak továbbra is irgalmatlanul irtják az őserdőket, vagy ha a sarkvidékek jege olvad, ezek a tények sokkal jobban befolyásolják életünket, mint az, ha egy hatalmas égitest valahol milliárdnyi fényév távolságban kiég, összeroskad és fekete lyuk lesz belőle. Az ember kutatja a Kozmosz titkait, csodáit, holott itt, közvetlen közelünkben ezernyi titokzatos csoda játszódik le az orrunk előtt és alig veszünk tudomást róluk.

Néztem és figyeltem néhány nappal ezelőtt, ahogy a napsütésben, a verandámon egy kis pók ereszkedett le a nyálán és elkezdett dolgozni. Ma már egy szabályos háló közepén ül és várja az insecteket. Van a póknak egyáltalán agyveleje? Valaha az őspókok tervelték ki ezt a hadicselt? Nagyon kétlem. Hogy adják át ezt az ötletes haditervet petéikben az utódaiknak? Vagy elnézegettem a konyhaablakom peremén két kis cserépből alig kilátszó jácint hagymákat. Az egyik virág kék színű lesz, a másik vörös. Hogyan és miért? Miféle illatszergyárt rejtenek magukban eme kis növényké? Illatukat a legmodernebb kémiai laboratórium sem képes reprodukálni.

Európában, most nyáron érkeznek vissza Afrikában kitelelt vándormadaraink. Több hónapos távollét, sok ezer kilométeres megtett út után, tévedés nélkül repülnek be valamelyik alföldi faluban, az egyik ház eresze alatti volt fészükbe, vagy landolnak egy ismerős kéményen. Néhány grammnyi agyvelejükben tökéletesebb irányító "szerkezet" rejtőzik, mint a több tonnás, elektronikus, komputeres, tranzistoros, radarral és egyéb csodákkal felszerelt, emberalkotta irányított rakétákban.

Annyi megfajtott csoda van itt közvetlen közelünkben, amelyekre a válasz és a magyarázat valószínűleg éppen olyan titokzatos és messze van értelmünktől és mibenlétük éppen olyan felfoghatatlan, mint a millió és millió dolláros költségekkel megtervezett és megépített Hubble teleszkóp által lefényképezett nebulák titkai több milliós fényévi távolságban, a végtelen űrben.

Hazai Gábor